

FILOLOGIK TADQIQOTLAR TARAQQIYOTI VA TA'LIM MUAMMOLARI

Shahzoda Ahmedova Abdurohib qizi

Renessans ta'lim universiteti

Iqtisodiyot yo'nalishi talabasi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17933186>

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy jamiyat taraqqiyoti, madaniyatlararo muloqotning kengayishi va axborot texnologiyalarining rivojlanishi sharoitida filologiya fanining yangi bosqichdagi rivojlanish yo'nalishlari yoritilgan. Maqolada filologiya fanining nazariy va amaliy ahamiyati, ta'lim tizimida interaktiv metodlar, raqamli texnologiyalar va xalqaro standartlarga asoslangan yondashuvlarning o'rni tahlil etilgan. Shuningdek, tilshunoslik va adabiyotshunoslikda shakllanayotgan zamonaviy ilmiy konsepsiyalar hamda ularning ta'lim jarayoniga ta'siri haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: filologiya, raqamli texnologiyalar, madaniyatlararo muloqot, interaktiv ta'lim, tilshunoslik, adabiyotshunoslik, kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion metodlar, ilmiy tadqiqot, global kommunikatsiya.

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti, madaniyatlararo muloqotning kengayishi hamda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi filologiya faniga yangicha qarashni talab etmoqda. Filologiya nafaqat til va adabiyotning nazariy masalalarini o'rganadigan fan sohasi, balki inson tafakkuri, madaniy qadriyatlar, milliy o'zlik va global kommunikatsiya jarayonlarini tahlil qiluvchi kompleks ilmiy yo'nalish sifatida shakllanmoqda. Shu jihatdan filologiya ijtimoiy-gumanitar fanlar tizimida eng tez rivojlanayotgan sohalardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda tilshunoslik va adabiyotshunoslikda yangi ilmiy yondashuvlar - kognitiv lingvistika, diskurs tahlili, madaniyatlararo kommunikatsiya, semiotika, postmodern adabiyot nazariyasi kabi konsepsiyalar keng tarqalmoqda. Bu yondashuvlar filologik izlanishlarga yangicha ilmiy-metodologik asos yaratib, til va matn tahlilini chuqurlashtirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va katta malumotlar tahlili kabi zamonaviy vositalar ham filologik tadqiqotlar jarayonida qo'llanilyapti.

XX asr oxiri va XXI asrning boshlaridan boshlab, filologik sohada ilmiy tadqiqot metodlari va ta'lim jarayonlari keskin o'zgarishlarga duch kelmoqda. Raqamli vositalarning keng qo'llanilishi, interdisipliner yondashuvlarning oshishi hamda global kommunikatsiya oqimlari filologiyaning metodologik va pedagogic o'lchovlarini qayta ko'rib chiqishga sabab bo'lmoqda. Shu sharoitda, filologik tadqiqotlarning rivojlanish yo'llari va ta'lim tizimidagi muammolarni tahlil qilish hamda ularning yechimlarini tahlil qilish dolzarb vazifaga aylanadi. Bu borada quyidagi yo'nalishlarda ish olib borish alohida ahamiyatga ega:

Ta'lim jarayonida interfaol usullardan foydalanish talabalarda mustaqil fikrlash, tahliliy yondashish va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Bunday metodlar o'qituvchi va talaba o'rtasidagi faol muloqotni kuchaytiradi hamda o'rganilayotgan materialni chuqur anglashga yordam beradi.

Raqamli ta'lim vositalari, elektron resurslar, multimedia dasturlari va onlayn platformalardan foydalanish dars jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bu esa talabalarning ilmiy izlanishlarini kengaytirib, ularni global axborot makoniga integratsiya etadi.

Amaliy darslar davomida adabiy matnlarni tahlil qilish, tarjima mashqlari bajarish, mustaqil ijodiy ishlarni tayyorlash talabalarni nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash imkonini beradi va talabalar kasbiy malakasini mustahkamlaydi. Til o'rganish jarayonini xalqaro standartlarga moslashtirish talabalarni xorijiy tillarda erkin so'zlash, o'qish va yozish ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Natijada ularning ilmiy salohiyati va raqobatbardoshligi ortadi.

Bu o'zgarishlar, eng avvalo, filologik izlanishlar sifatini oshirish, ta'lim mazmunini yangilash va amaliy ahamiyatini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Hozirgi kunda lingvistik ekspertiza, tarjima texnologiyalari, kontent yaratish, til siyosati va madaniy diplomatiya kabi yo'nalishlarda filolog mutaxassislariga bolgan ehtiyoj ortib bormoqda. Shu bois, filologiya bugungi kunda nafaqat akademik tadqiqot sohasi, balki amaliy jihatdan ham dorzarb ahamiyatga ega fan yo'nalishidir. U til, madaniyati va kommunikatsiya jarayonlarini chuqur tahlil qilish orqali jamiyatning ijtimoiy-madaniy taraqqiyotiga bevosita hissa qoshmoqda.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy filologiya fani jamiyat taraqqiyoti, raqamli texnologiyalar va madaniyatlararo muloqotning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liq holda shakllanmoqda. Til va adabiyotga doir tadqiqotlarda yangi metodologik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar hamda interdisipliner izlanishlarning keng qo'llanilishi filologiya fanining ilmiy salohiyatini yanada oshirmoqda.

Filologik ta'limda interaktiv metodlarni joriy etish, raqamli vositalardan foydalanish, amaliy mashg'ulotlar samaradorligini oshirish va chet tillarini xalqaro standartlar asosida o'qitish esa zamonaviy kadrlarni tayyorlashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Shunday qilib, filologiya bugungi kunda nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ega, ijtimoiy-madaniy taraqqiyotga hissa qo'shuvchi muhim fan sohasi sifatida o'z o'rnini mustahkamlab bormoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat -yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat,2008.
2. Abdullayeva N. Filologiya fanining zamonaviy muammolari. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2021

FILOLOGIK TADQIQOTLAR TARAQQIYOTI VA TA'LIM MUAMMOLARI

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

3. Xudoyberganova D. Tilshunoslikka kirish.- Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2020.
4. Yusupov U. Raqamli texnologiyalar va ta'lim innovatsiyalari. – Toshkent Tafakkur, 2022,
5. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. - Cambridge University Press,2019.
6. Fairclough N. Discourse and Social Change. -Polity Press, 2015.
7. Hasanov M. Filologik ta'limda interaktiv metodlardan foydalanishning samaradorligi. // "Filologiya masalalari" jurnali, N23, 2023.